

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 8/2009 rd

Statsrådets redogörelse för EU-politiken

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 april 2009 statsrådets redogörelse för EU-politiken

(SRR 4/2009 rd) till stora utskottet för beredning och gav samtidigt grundlagsutskottet tillfälle att lämna utlåtande.

REDOGÖRELSEN

Syftet med redogörelsen är att ge en övergripande bild av vilka principer som styr vår EU-politik, vilka innehållsmässiga prioriteringar politiken har och hur EU-inflytandet kan förbättras. Redogörelsen innehåller Finlands mål på kort

sikt och mer långsiktiga visioner om hur unionen ska utvecklas. Prioriteringarna gäller politikens innehåll i stället för institutionella reformer. Avsikten är också att stimulera till en omfattande debatt om Finlands EU-politik.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Finlands prioriteringar i Europeiska unionen är enligt redogörelsen medborgarnas Europa, ett framgångsrikt Europa och globalt ledarskap. Av dessa ligger de teman som anknyter till medborgarnas Europa närmast grundlagsutskottets ansvarsområde.

Det är viktigt att utveckla EU så att medborgarsynvinkeln beaktas i all verksamhet, menar utskottet. Då bör man särskilt stärka unionens skydd av de grundläggande och mänskliga rättigheterna, integrera principerna om gott styre och öppenhet i EU:s arbetskultur och främja medborgarnas möjligheter att delta och påverka. Att människan sätts i centrum på detta sätt kan medverka till att unionen och medborgarna kom-

mer närmare varandra på ett helt annat sätt än vid institutionella prioriteringar (jfr GrUU 25/2001 rd, s. 4/I). Utskottet anser att det ligger väl i linje med Finlands traditionella roll att aktivt främja de nämnda aspekterna på unionsnivå.

Viktiga reformer när det gäller att stärka dimensionen i fråga om de grundläggande och mänskliga rättigheterna är att EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna får rättslig karaktär och att unionen kan tillträda Europakonventionen. Detta tack vare Lissabonfördraget. Om Lissabonfördraget träder i kraft måste Finland i olika EU-sammanhang aktivt arbeta för att tillträdet snabbt ska bli verklighet (se GrUU 13/2008 rd, s. 6). Samtidigt öppnar stärkta grundläggande och mänskliga rättigheter på fördragsnivå

också för möjligheter att dessa rättigheter allt bättre beaktas i EU-institutionernas praktiska agerande. Finland bör därför vara redo att ta initiativ till exempel när kommissionen utvecklar föregripande kontroll av lagstiftningen med tanke på de grundläggande rättigheterna och även i rådet och Europaparlamentet i samband med lagstiftningsprocessen. Dessutom bör skyddet av de grundläggande rättigheterna betonas också inom domstolsprocesserna. I detta sammanhang lyfter utskottet liksom regeringen fram hur viktigt det är att beakta de grundläggande sociala rättigheterna när man sörjer för att den i fördragen tryggnade fria rörligheten för tjänster och arbetskraft inte får leda till att spelreglerna för arbetslivet försvagas.

Även det faktum att EU har inrättat en byrå för grundläggande rättigheter kommer att betona de grundläggande och mänskliga rättigheterna i unionen och dess medlemsstater. Det är viktigt att se till att byrån driver ett nära samarbete med andra europeiska aktörer på området grundläggande och mänskliga rättigheter, särskilt Europarådet, så att överlappande funktioner kan

undvikas, anser utskottet (GrUU 57/2005 rd, s. 2/I).

Finland har — med stöd från grundlagsutskottet (se t.ex. GrUU 22/2008 rd, GrUU 17/2008 rd, GrUU 6/2000 rd och GrUU 6/1996 rd) — under hela sin medlems tid i EU aktivt arbetat för ökad öppenhet och tillgång till handlingar inom unionen. Det har än så länge inte gått att få dessa principer att på ett fullgott sätt rota sig i EU:s sätt att arbeta, vilket har framgått under arbetet det senaste året med att ändra öppenhetsförordningen (se GrUU 22/2008 rd). Utskottet uppmanar regeringen att fortsätta med sitt aktiva och framåtsyftande agerande för att utveckla den föreslagna förordningen i öppnare riktning. Finland bör även i övrigt i framtiden aktivt inom EU främja såväl principerna om öppenhet och gott styre som medborgarnas möjligheter att få information och att påverka.

Utlåtande

Grundlagsutskottet föreslår

att stora utskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 5 maj 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Jacob Söderman /sd
medl. Tuomo Hänninen /cent
Ulla Karvo /saml
Elsi Katainen /cent
Esko Kiviranta /cent
Elisabeth Naucélér /sv
Ville Niinistö /gröna

Mikaela Nylander /sv
Tuula Peltonen /sd
Veijo Puhjo /vänst
Tapani Tölli /cent
Tuulikki Ukkola /saml
Ilkka Viljanen /saml
Antti Vuolanne /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Petri Helander.